

[Fin](#)

[Sve](#)

[Eng](#)

**Sensitiivisyysmalli
juridiikan ammattilaisille**

 Valitse sivu

Vammaisen uhri —

Vammaisen uhrin kohtaaminen, erityiskysymyksenä kehitysvammaisuus

Suomessa on noin 30 000 ihmistä, joilla on diagnosoitu kehitysvamma. Lisäksi Suomessa arvioidaan olevan 300 000 ihmistä, joilla on muita vammoja tai eritasoisia vaikeuksia, jotka ilmenevät oppimisen ja käsityskyvyn alueella. Näillä ihmisillä on tavallista suurempi riski joutua seksuaalirikoksen ja lähisuhdeväkivallan uhriksi, joten heitä on paljon poliisin ja tuomioistuinten asiakkaina.

Vammaisuus

Vammoja on erilaisia, ja ne vaikuttavat monin eri tavoin. Yhteistä on, että vammat rajoittavat jollakin tavoin henkilön toimintakykyä. Vammojen aste vaihtelee lievästä vaikeaan. Samalla henkilöllä voi olla monia vammoja ja sairauksia. Esimerkiksi CP-vammaisella henkilöllä voi olla lisävammana kehitysvamma ja sairautena epilepsia.

Kehitysvammaisuus

Kehitysvamma on ymmärtämis- ja käsityskyvyn vamma. Kehitysvamman aste vaihtelee koko toimintakykyä voimakkaasti rajoittavasta vammasta lievään, oppimista hidastavaan vaikeuteen. Lievää kehitysvammaa ei välttämättä huomaa arkipäivän normaalissa kanssakäymisessä. Uudet, yllättävät ja stressaavat tilanteet tuottavat tällöin kuitenkin ongelmia, koska niissä vaaditaan ongelmanratkaisutaitoja.

Vammaisuus ja väkivallan uhriksi joutuminen

Vammaisilla on tavallista suurempi riski joutua väkivallan uhriksi. Kehitysvammaisilla henkilöillä on erityisen suuri riski kohdata seksuaalista väkivaltaa.

Erityistekijöitä vammaisiin kohdistuvassa väkivallassa

Vammaisen kohtaa väkivaltaa useimmiten lähisuhteessa tai kotonaan. Yleensä tekijä on läheinen tai tuttu. Uhriksi joutumiselle altistavia tekijöitä ovat vammaisuuteen kohdistuvat asenteet sekä vammaisen henkilön erityinen riippuvuus läheisistään ja avustavista henkilöistä.

Vammaisella henkilöllä voi olla alhainen itsetunto ja heikko käsitys oman kehonsa fyysisistä rajoista. Hän saattaa olla myös tietämätön omista oikeuksistaan ja siitä, mitä seksuaalinen väkivalta on.

Kehitysvamma vaikeuttaa ja hidastaa havaitsemista ja ymmärtämistä. Kehitysvammaisen henkilö ei välttämättä tunnista tilanteeseen liittyviä riskejä tai väkivallan uhkaa, eikä kykene reagoimaan tarpeeksi nopeasti.

Pia Henttonen, sosiaalityöntekijä, seksuaalipedagogi, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

Senja-projekti 2009-2011, rahoittajana Raha-automaattiyhdistys ry

Ohjeet +
